

Ravnateljstvo c. k. učiteljskega želi knjižarne sobe, o čemur se sklepa. Krajni šolski svet prosi po c. k. okraj. sl. svetu za podaljšanje pouka v ponavljavni šoli; prošnja se odreče.

Pomožni učitelj prosi dovoljenja za učiteljski izpit; učitelj prosi naslova; oboje se predlaga na višje mesto.

Vsled višjega ukaza se poroča o nauku konfirmandov na evangeljski šoli (birma pri protestantih).

Sklepa se, kako se ima ravnati s predlaganjem in oproščanjem prošenj o telovadbi na realki.

Poročilo ravnateljstva državne obertnijske šole v Gradcu o nadzorenju kranjskih obertnijskih šol predlaga se s primernim nasvetom na višje mesto.

Razrešijo se prošnje za nagrado in denarno pripomoč.

D o p i s i.

Slovesnost 10. maja. Od vseh krajev naše domovine se sliši, da so šole po mestih in selih patriotično slovesnost, poroko presvitlega cesarjeviča, prav svečano praznovali, bolj pomenljivo pa menda nikjer ne, kakor v Novo-meškem šolskem okraju, kjer je bilo šolam naročeno, naj nekaj drevih posade v spomin potomcem na slavno poroko cesarjeviča prestola-naslednika. — Iz med več dopisov priobčujemo le nekatere:

Iz Železnikov, 10. maja. Kakor se je naša šola dozdej ob vsaki priliki pokazati hotla kot vneta zbujevalka in gojiteljica domorodnih čutil pri nježni mladini, tako se je tudi letos poslužila prilike, venčanja svetlega cesarjeviča s kraljevo belgijsko princesinjo Štefanijo ter opravila se z lišpom, za tako redko slovesnost dostojnim. Že včeraj kmali popoldan razvilo se je z njene strešne, nad glavnim vhodom vravnane line petero velikih zastav: sredi sprelepa belgijska iz zlahodne tkanine *), nji k straneh cesarski; na krajih pa narodni. Proti večeru okinčala so se vsa sprednja proti glavnemu tergu obrnjena okna. Pri učni dvorani bila sta srednja dva ozališana z velikima dopersnima slikama svetlega cesarjeviča Rudolfa in princesinje Štefanije; zgoraj nad glavama bila je cesarska krona; na straneh lavorove mladike; spodaj pa znamenja: vere, upanja in ljubezni, vse vravnano za transparentno svečavo. Na desnem skrajnem oknu bil je velik S, na levem enaki R; obe čerki ponataknjeni s svetlimi kroglicami (Spiegelkugeln). Luči vravnane so bile, osvetili vse to od spredaj. Na spodnjih oknih postavljeni so bili svečniki, noseči narodne barve.

Zvečer okol 8. ure je naznanilo zvonjenje Angeljevega čiščenja vzajemno z mogočnim strelom pričetek razsvitljave. Da je okinčana in osvitljena šola imela dovolj ogledovalcev, kdo se bo temu čudil? Saj se na deželi kaj takega sploh redkokdaj vidi.

Danes zjutraj ob $\frac{1}{2}$ 10. uri odperla so se mladini vrata šolske dvorane; proti 10. uri podala se je ona s svojo zastavo v cerkev, vdeležila se slovesne sv. maše, po zahvalni pesmi pa je (kot pred drugim sv. blagoslovom) vzajemno s kórskim pevstvom in veseloveršečimi orgljami zapela (včeraj si v šoli napisani) nasledni dostavek k cesarski himni:

*) Dar nekdanjega učenca naše šole, bivšega nadlajtenanta g. J. T., zdaj stanujočega v Moravskem Holomucu. Od tega verlega domorodca in rodoljuba je dobila naša šola že marsikaki znamenit dar. Bog mu plačaj! Pisavec.

„Oče Večni! na višavi
 Milo zdaj oglej se nas;
 K Tebi kličemo v nižavi,
 Slušaj naših prošinj glas:
 Ti osreči, blagoslovi
 Rudolfa, Štefanijo!
 Zakon Njuni blagoslovi!
 Blagoslovi Avstrijo!

Po skončani sv. maši šla je mladina zopet nazaj v šolo. Imelo se je zdaj veršiti nekaj za njo nenadjanega (akoravno se je bila dotične pesmice že prejšnje dni naučila). Naš krajni šolski svet dal je bil namreč na primernem prostoru vsaditi lipo, katera je imela zdaj dobiti svoje prihodnje ime. V ta namen čakal je že v šolski dvorani v narodnih barvah napisani in priredjeni napis: »Cesarjevič Rudolfova lipa«; poleg pa so stale: dve mični belgijski, in dve cesarski zastavici. Mladina se napoti zdaj proti lipi v sledečem redu: Spredej šolska zastava; za njo paroma dečki; potem dve deklici, noseči ravno omenjeni napis, ter obdani od štirih dečkov, ki so nesli belgijski in cesarski zastavici. Slednjič šle so paroma deklice. Mladino so spremljevali: v. č. g. kaplan in katehet L. Z.; v. č. g. Dražgoski, administrator Fr. B. (tudi nekdanji učenec naše šole) in učitelj J. L. — Ko ta lepi spreved dospe do lipe, ki sta ji ob straneh že postavljena bila šibka mlajčka kot naslomba za napis, je pripravljeno oboje pripelo v obliki malega slavoloka napis na taista in potem nataknilo tudi kot olepsavo omenjene zastavice (belgijski in cesarski) v primerni simetriji verh slavoloka. Mladini se je med tem narekoval naslednji stavek, katerega je ona krepko ponavljala:

V častilni in stalni spomin, ker obhaja danes naš preljubljeni, visokorodni nadvojvoda cesarjevič - nadstolnik Rudolf svoje venčanje s kraljevo belgiško princesinjo Štefanijo, naj nosi ta lipa za vse prihodnje čase odlično ime:

»Cesarjevič Rudolfova Lipa!«

Zdajci za tem zadoni iz gér! navdušene mladine pesmica:

„Lipa! danes majhna še,
 Le razevetaj se v spomin
 Dne, k' obhaja venčanje:
 Avstrije Cesarski Sin.

*
 *
 *

Rudolfa, Štefanijo,
 Blagoslovi večni Bog!
 Blagoslovi Avstrijo!
 Vse obvar': nesreč, nadlog!«

Med tem se je bilo lipino okinčanje doversilo; za sklep pak se je mladini še predrekoval naslednji stavek, katerega je ona z vso polnostjo glasov zaklicala:

»Bog živi svitlega cesarjevič - nastolnika Rudolfa; njegovo visokorodno nevesto Štefanijo; presvitlega cesarja Franc Jožefa I.; presvitlo cesarico Lizabeto, in vso preslavno cesarsko rodbino avstrijsko: Živio! Živio! Živio!«

Navdušenim tem slavoklicom pridružili so se zdajci na bližni višini gro-mečih možnarjev glasovi. —

V enakem redu odšla je mladina zdaj nazaj v šolo, kjer so se boljšim šolarjem in šolaricam podarile v spomin knjižice: »Cesarjevič Rudolf, nastolnik Avstrijski«, vsem drugim pa pisne teke. — Popoldan ob 2. uri se je zopet

snidila mladina v šoli, in šla vsкупно v cerkev moliti za srečo in blagoslov svitlih — zaročencev. — Da so šolski uki danes praznovali, ume se samo ob sebi. —

Rod. Podratitovski.

V Velikih-Laščah, 10. maja 1881. Slavni dan poroke Njegove Visokosti cesarjeviča Rudolfa s prejasno princesinjo Stefanijo Belgijsko, nam Laščanom ne bode tako kmalo iz spomina. Že prej ta dan se je vse gibalo in pripravljalo, znašalo zelenja, cvetek in druge potrebne priprave za kinč in olepsavo. In zares, proti večeru bilo je po vsi vasi lepo, svečano, nekako meščansko; vsaka hiša do najubožnejše bajtice stala je v snažno-preoblečeni, praznični podobi. Ob 6. popoldne pričeli so strelci svoje delovanje in ta čas razobesila se je velikanska, nova avstrijska zastava pri c. k. sodniji, in v dveh oknih visokospoštovanega c. k. g. sodnika bili ste že napravljeni transparentni podobi presvitlih zaročencev, pozneje ste bili okusno razsvetljeni. Tudi šola je že bila v svoji svatovski obleki z lepim transparentom, s primernim napisom, s podobama Njiju Velikanstev, z venci, z zelenjem in s zastavami izvanredno okinčana. Kmalo po večernem mraku bilo je vse v sijajni svetlobi. Brezštevilne lučice, prelepi lampijoni, razni napisi po hišah, mnogobrojne zastavice, umeteljni ogenj, navdušeni živijo-klici, popevanje cesarske pesni od šolske mladine in kvarteta, ki se je bil nalašč za ta večer osnoval z raznimi pesnimi slaviti predvečer: vse to je bil znak prave ljubezni do presvite vladarske rodovine. Le škoda, da je prilivajoči dež, ki ga je močna neprijetna burja cloveku v obraz bila, prezgodaj razgnal došlo množico. Prihoduje jutro 10. maja zbudil nas je zarano strel možnarjev, ki so naznanjali, za nas vse zelo pomenljivi dan. Ob 8. uri opravljala se je slovesna sveta maša, pri kateri so bili vsi c. k. uradniki, šolska mladina in mnogo ljudstva; k sklepu je bila zahvalna pesem. Po končanem svetem opraviilu podala se je šolska mladina v praznično-okinčano, najprostornejšo šolsko sobo, kjer se je razložil pomen tega dne. Po sklepu govora so vsi otroci navdušeno zaklicali visokima zaročencema trikrat »živijo« in končali so z odpevanjem cesarske pesni. Zdajci se je v splošno veselje otrok razdelilo več iztisov Tomšičevih »Cesarjevič Rudolfe«, katere je bil poslal z Dunaja v. č. g. župniku našemu, državni poslanec v. č. g. Klun. Tudi sta naša velečenjena c. k. uradnika g. g. Zupancič in Kalan kupila nekoliko teh bukvic, ter jih delila manjšim in večjim. Vsem se izreka topla zahvala! — Zvečer se je zunaj vasi v pričo mnogo zbranega ljudstva med močnim streljanjem prirejal umeteljni ogenj vertetih kolés, spušali so rakete, ki so svoj ognjeni trak končali z močnim pokom, z raznobarnimi iskrami ali pa z gorečimi jeziki i. t. d., ter s kresi, ki so jih zažgali sosednji fantje iz Malih-Lašč, na kar je vesela družba, akoravno tresoča se od neprijetnega hlada, vendar radostna in zadovoljna, pevajoča vernila se pozno v noč v svoja gorka selišča.

Jožef Pavčič.

Iz novomeškega šolskega okraja. V novomeškem šolskem okraju so priredile 10. maja vse ljudske šole, kolikor najbolj mogoče, slovesno svečanost na čast Njiju c. kr. visokosti cesarjeviča Rudolfa i princesinje Stefanije, o priliki Nju poroke, po programu, ki ga je sestavil c. k. okr. šolski svet.

Slavni ta dan so naznanjali prešnji večer že od šolske mladine nažgani kresovi i streljanje z možnarji.

Na dan slavne poroke vršila se je pa svečanost v cerkvi, v šoli i na šolskih vrtih, c. kr. okr. šolski svet ukazal je namreč, naj bi vsaka šola na deželi nasadila v svojem šolskem vrtu po 12 sadnih dreves v veden i nepozabljiv spomin veličastnega dne, i naj bi imenovala to nasaditev na čast presvite princesinje »Stefanijin gaj«. Kjer ne bi bilo to mogoče, naj bi se vsaj skraja

šolskega vrta vsadila visocema oseboma na čast po dva drevesa, katera bi se po dokončani slovesnosti v cerkvi i šoli krstila na vrtu pričo vse šolske mladine po imenih Nju visokosti Rudolfa i Štefanije.

8. t. m. izročil je c. kr. okr. šolski nadzornik s tremi učitelji c. kr. okrajnemu glavarju vošilno adresu, ki jo je poklonil z učitelji presvitlemu cesarjeviču i presvitli princesinji; isto tako čestital je 10. p. m. v imenu učiteljstva i vse šolske ljudske mladine o slavnej poroki pri c. kr. okrajnem glavarji. —

Uže v dveh številkah »Učit. Tovarša« je bilo naznanjeno, da se vrše v raznih krajih novomeskega šolskega okraja lokalne učiteljske konference, pri katerih obravnavajo se zelo važne šolske stvari. — Druga lokalna skupščina vršila se je v Toplicah 11. p. m. z učitelji iz Toplic, Poljan, Čermošnic, Šic i Baltavasi. — Tretja vršila se bode 1. junija v Trebnjem z učitelji iz Trebnja, Čateža, St. Lovrenca, Mirne i Sela. — Četrta pa 5. julija v Žužemberku z učitelji iz Žužemberka, Zagradca, Dobrniča, Dvora, Ambrusa in iz Hinj.

Okrajna učiteljska skupščina bode pa 20. julija v Novomestu; na dnevnem redu so razun uradnih sledeče stvari v obravnavo:

1. Kako bi ljudska šola zaviram, ki zadržujejo pravi njen napredek, v okom prišla? (»Za vse«).

2. Kako naj se v ljudske šoli podučuje v petji? (poroča g. o. Hugolin Satner s praktično vajo).

3. Kakoršni so pripomočki k ohranjenji sadnih i hostnih dreves i kdo naj v prvi vrsti učitelja v tem stroku podpira? (poroča Jern. Pirnat).

Letošnje leto ni bilo treba staviti več obravnavnih stvari na dnevni red, ker se obravnavajo za posamezne kraje i razmere važne reči pri lokalnih konferencah. Iz tega razvidi se velika potreba i važnost taci učiteljskih skupščin! —

Iz Železnikov, 17. maja. J. L. Včeraj je dospelo šolskemu vodstvu od c. kr. okr. šol. sveta v Kranji pismo Njih c. kr. apost. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. od dne 12. maja t. l., v katerem se Oni v izrazih ljubečega Očeta zahvaljujejo podložnikom svojim za neštevilne dokaze vdanosti, darežljivosti, sočutja in navdušenja o poroki svitlega cesarjeviča Rudolfa. Ko smo danes — tedaj ravno na osmi dan znamenite poroke — dospeli z mladino od šolske maše (katere se vdeležujemo razun o zimi vsaki dan), se je omenjeno pismo stoječi mladini predbralo, in potem še bolj umevno razložilo. Na to se je zapel dostavek k cesarski himni: »Oče Večni!« i. t. d.; nazadnje pa je mladina trikrat gromovito zaklicala: »Živio!« — Cesarsko pismo se je vložilo potem v šolski arhiv, ter vpisalo med šolski inventarij.

Slovstvena naznanila.

Izbrane narodne srbske pesni z dodatkom iz smrti Šmail-Age Čengića. S srbsko slovnico, slovenskim tolmačenjem, rečnikom tujih besed in cirilsko abecedo. Priredil Janko Pajk, c. k. profesor. Drugi pomnoženi natis. V Ljubljani. Založila in izdala Klein in Kovač, knjigotiskarja. 1881.

Ta, našim šolam toliko potrebna in priljubljena knjižica, izšla je v marljivi knjigotiskarni Klein in Kovačevi v drugem pomnoženem izdanji. Gospod pisatelj se je vidno potrudil, kolikor mogoče kratko in lahko razumljivo vsa glavna pravila srbskega jezika v slovnico sestaviti in tem je pridal 6 lepih narodnih pesnij in dva speva iz »Smrti Šmail-Age Čengića«. Ker je tedaj druga